

Пустовіт Г.В.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри
бухгалтерського обліку,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО НАРАХУВАННЯ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ ПОДАТКОВОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ПДВ У ПІДПРИЄМСТВА ПРИ АНУЛЮВАННІ ПДВ-РЕЄСТРАЦІЇ

Однією з особливостей ведення національного бізнесу є такий факт: підприємство зареєстроване за одною юридичною адресою, а де-факто веде бізнес за іншою адресою. Вказана ситуація небезпечна для підприємства тим, що у випадку перевірки представниками ДПА, податкової міліції, платника за його юридичною адресою та відсутності його там, компетентний орган складає відповідний документ - Рішення про анулювання реєстрація платника податку на додану вартість. Підприємство, яке працює на загальній системі оподаткування, та є платником ПДВ втрачає свідоцтво платника такого податку, тобто його реєстрація як платника ПДВ скасовується. Вказана ситуація є критичною для підприємства, та має низку негативних наслідків.

З моменту анулювання реєстрації особи як платника податку така особа позбавляється права на віднесення сум податку до податкового кредиту, виписку податкових накладних (п.184.5 ПКУ). Це призводить до того, що контрагентам—покупцям не вигідно співпрацювати з підприємством-постачальником, яке не може надати податковий кредит. Тобто підприємство втрачає своїх покупців, знижується товарообіг та прибуток. До того ж підприємство повинно визначити та сплатити в бюджет податкове зобов'язання.

Підприємства, які мають певні суми грошових коштів від реалізації продукції, товарів, намагаються вкладати їх у сировину, товари, основні засоби, щоб максимально уникнути негативного впливу зміну курсу іноземних валют та інших факторів. Таким чином у підприємства на момент ПДВ-анулювання може мате суттєві запаси. У разі анулювання реєстрації платника податку на додану вартість правила обліку ПДВ визначає п.184.7 ПКУ. А саме, якщо товари, послуги, необоротні активи, суми податку по яких були включені до складу податкового кредиту, не були використані в оподатковуваних операціях у межах господарської

діяльності, такий платник податку в останньому звітному (податковому) періоді не пізніше дати анулювання його реєстрації як платника податку зобов'язаний визначити податкові зобов'язання по таких товарах/послугах, необоротних активах. Сума податкових зобов'язань визначається виходячи із звичайної ціни таких товарів, послуг чи необоротних активів.

Отже, при анулюванні ПДВ-реєстрації податкові зобов'язання визначаються відповідно до товарів, послуг, необоротних активів, суми ПДВ по яким були включені до складу податкового кредиту та які не були використані у оподатковуваних операціях в межах господарської діяльності платника податку. Щодо товарів (необоротних активів, послуг) то норма закону охоплює не тільки ті активи, які були у платника на кінець звітного періоду, а й вартість активів, послуг передплачених постачальникам, які ще не отримані, але по яких вже отриманий податковий кредит. Тобто під нарахування податкового зобов'язання підпадає дебіторська заборгованість.

Разом з тим норма закону передбачає виключення з списку оподаткованих активів таких, за якими отримана платником передплата та відповідно були відображені податкові зобов'язання з ПДВ. Оскільки вони вже не можуть вважатися такими, які не були використані у оподатковуваних операціях.

Окремі особливості є при оподаткуванні послуг. Так, на відміну від активів для відображення послуг немає окремого рахунку. Вони включаються до складу запасів (ТЗВ), необоротних активів (послуги з монтажу, доставки), або до складу інших витрат.

Після визначення переліку активів, послуг по яких буде нарахований податковий кредит платнику треба визначитися з звичайною ціною що до кожного об'єкту. Як було зазначено, сума податкових зобов'язань з ПДВ розраховується саме виходячи із звичайних цін на товари, послуги та необоротні активи, при визначенні яких застосовують норми п. 39 ПКУ.

Облікова ціна на товари, послуги, необоротні активи (за залишковою вартістю) може суттєво відрізнитися від звичайної ціни на дату анулювання ПДВ-реєстрації. У теперішніх умовах зростання інфляції, коливання курсу іноземної валюти податковий кредит буде не співпадати, а іноді бути менший за нараховане податкове зобов'язання. При чому таке зобов'язання треба бути сплатити до бюджету у встановлений термін реальними грошима.

Відображення нарахованого податкового зобов'язання в бухгалтерському обліку не має однозначного трактування. Так Міні-

стерство фінансів України у своєму листі передбачає на суму податкового зобов'язання збільшувати первісну вартість товарів та залишкову вартість необоротних активів. Вказані операції, на наш погляд, не зовсім коректні, оскільки первісна вартість активів визначається у момент надходження на підприємство і змінюється за правилами ПСБО 7 «Основні засоби» та 9 «Запаси».

Спеціалістами також запропонований другий варіант відображення податкового зобов'язання нарахованого при анулюванні ПДВ-реєстрації:

Дт 949 «Інші втрати операційної діяльності»

Кт 641 «Розрахунки за податками»

В кінці звітного періоду податкове зобов'язання списується на зменшення фінансового результату підприємства.

Дт 791 «Фінансові результати від звичайної діяльності»

Кт 949 «Інші втрати операційної діяльності»

Тобто якщо підприємство й працювало прибутково, списане на фінансовий результат, а значить за рахунок прибутку підприємства податкове зобов'язання з ПДВ погіршить його фінансові показники.

УДК 657.1:346.12

Романчук К. В.,

д.е.н., професор кафедри обліку і аудиту,
Житомирський державний технологічний університет

КОНЦЕПЦІЯ ВИЗНАННЯ АКТИВІВ В ОБЛІКОВІЙ НАЦІОНАЛЬНІЙ ПРАКТИЦІ УКРАЇНИ: ПРАВО ВЛАСНОСТІ ЧИ КОНТРОЛЬ

Процес гармонізації бухгалтерського обліку на міжнародному рівні значно впливає на реформування національної облікової системи. Зміни в законодавстві, що регулює господарські відносини суб'єктів господарювання, вимагають адекватної трансформації бухгалтерського обліку. Сьогодні потребують уточнення ряд питань про сутність основних бухгалтерських категорій, а також розробка методології бухгалтерського обліку окремих його об'єктів з урахуванням досвіду зарубіжних країн та специфіки національного господарського та цивільного законодавства. Одним з найбільш дискусійних питань при цьому є питання відо-